

vore Forhold vare i Begyndelsen af dette Aarhundrede, idet mange Kommuner da erklærede, at de kunde ikke bære de Statter og de Byrder, de havde paa dem, og de bade om Eftergivelse eller om Henstand. Altsaa det Samme kan komme igjen. Vi ere paa ingen Maade garderede mod, at ikke en Krigs Udølgelse eller andre Ulykker kunde komme over Landet og sætte Kommunerne i den Nødvendighed at erklære, at de kunne ikke paaligne de Statter, de skulle bruge, thi de kunne ikke bæres af Skatteyderne. Disse Forhold kunne komme igjen, og dersom man i disse rolige Tider siger, at der er slet ingen Risiko ved, at den ene Kommune gaar god for den anden, kan det overmaade let komme til at svie til nogle af dem, der blive Garanter.

Breinholt: Det kunde umulig være kommet mig ubent, at det foreliggende Lovforslag paa sin Vandring møder Modstand. Den Medbør, som det, og navnlig den Tanke, der er nedlagt i Lovforslaget i saa rigeligt Maal, havde mødt, under dets første Vandring i de Forsamlinger af kommunale Autoriteter, der behandlede og overveiede det, hvor det alene blev bedømt fra et rent kommunalt Standpunkt, den Medbør maatte ganske rimelig vende sig, naar det kom til et Punkt, hvor modstridende Interesser vilde mødes. Og det kan ikke negtes, at her ere modstridende Interesser tilstede; thi paa den ene Side staa de kommunale Interesser og paa den anden Pengeinstitutinteresserne, og at det ikke er ganske smaa eller ringe Interesser, det her dreier sig om, vil man bedst faae en Forestilling om ved nogle faa Talstørrelser, som jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa. For henhed 20 Aar siden, nemlig i 1869, var, naar Hovedstaden ikke medregnes, de danske Kommuner's samlede Gjæld kun godt og vel 11½ Mill. Kroner. Den steg imidlertid allerede de paafølgende 5 Aar med over 50 pCt., saa at den i 1874 var rigelig 17½ Mill. Kroner. Stigningen var de næste 5 Aar dog endnu større, nemlig 60 og 70 pCt., saa at Gjælden i 1879 naaede henimod 29 Mill. Kroner. I de derefter følgende 2 Fem-Aar, der endnu ligge imellem, har denne Stigning vedvaret, saa at vi nu staa ved en provinfiel Kommunalgjæld af omkring 60 Mill. Kroner. Det er altsaa et ret antageligt Laanebeløb, hvorom der her er Tale, og overfor dette Laanebeløb staa de kommunale Interesser paa den ene Side med Ønsket om at kunne stifte de muligst billige Laan, medens paa den anden Side Pengeinstitutinteressens gaa ud paa, hvad der er meget berettiget — jeg udtaster

ingen Dadel — at give de for dem selv fordelagtigt mulige Laan. Altsaa staa der egentlig her billige Laan kontra dyre Laan. Det er ganske naturligt, at disse Interesser maa gjøre sig gjældende i et saadant Punkt, og det er netop Interesserne fra kommunal Side, der have bragt hele denne Sag frem. At dette Spørgsmaal har en ganske overordentlig Betydning i sin Helhed, vil bedst skjønnes deraf, at blot et Par pCt. Besparelse i Provision ville andrage en ganske overordentlig Besparelse i det Hele, thi tage vi disse 60 Mill. Kr. og regne et Par pCt. i Provision, vil det blive ikke saa ganske lidt over 1 Mill. Kr., som der her kan bespares, og at det ikke er nogen løs Fantasi-beregning, jeg stiller op, vil bedst fremgaa af, at der gives dem, og det tilmed af de heldigst situerede Kommuner her i Landet, nemlig Amtskommunerne, som have maattet stifte Laan til 7 pCt. i Provision, og det endda for et forholdsvis saa kort Tidsrum som 20 Aar, der har været Laanets Varighed. At mindre Kommuner meget ofte, og jeg har personlig Erfaring i saa Henseende, have maattet betale endnu højere Beløb, og at man har forlangt af mindre Kommuner indtil 9 pCt. Provision, skal jeg ikke dvæle ved. Hvad derimod Amtskommunerne angaar, da er det notorisk, at de have maattet betale og det ikke rent undtagelsesvis, men mere end en Gang og til forskjellige Tider, 7 pCt. Provision foruden 5 pCt. Rente og et Afdrag, som retter sig efter Tiden, i hvilken Laanet skal amortiseres. Men en saadan Provisionsbesparelse er langt fra det Væsentligste; thi med de store Summer, som den kommunale Gjæld her løber op til, vil en ganske lille Rentebesparelse andrage endnu langt mere; hvis vi blot regne ½ pCt. Rentebesparelse, da vil den for den Gjæld, som nu paahviler Kommunerne, aarlig andrage et Beløb af 260,000 Kr., og hvis man sætter Laanenes Varighed gennemsnitlig til 28 Aar, som vel er det Almindelige, da repræsenterer dette en Værdi af 7 Mill. Kr. for en saadan Laanetid, og det endda uden Rentesrenteberegning, thi med en saadan vil man naae langt højere. Det vil altsaa ses, at det er en meget stor Besparelse for Kommunerne, det her dreier sig om, men selvfølgelig en ganske tilsvarende Forringelse i Pengeinstituternes Fortjeneste.

Om nu en Kommune-Kreditforenings Oprettelse vil kunne bringe en saadan Besparelse frem, dels paa Provisions- og dels paa Renteontoen, skal jeg senere komme nærmere ind paa under min Besparelse af de Bemærkninger, som ere fremkomne fra forskjellige Talere. Med disse almindelige,